Není vzk?íšení

P?vod materiálu
David Ne?il
Po?adí v lekci
13

Téma

Jakou nad?ji máme ve smrti?

Cíle

Konfrontovat p?edstavy d?tí a p?edstavy Ježíše, Bible. Spole?n? „unést“ v?domí, že naše p?edstavy o tom, co bude po smrti, nejsou víc než p?edstavy. Spokojit se s d?v?rou.

Pro u?itele

Biblické texty

L 20,27–40; Ž 23; J 14,1–6; Zj 21

Poznámky k p?íb?hu

- Kontext — p?íb?h se odehrává p?ed Velikonocemi v Jeruzalém?. Ježíš u?í v chrámu, kam za ním p?ichází r?zné „delegace“ a diskutují s ním.
- Saduceové — jsou významnou židovskou skupinou v Ježíšov? dob?. Z jejich ?ad pocházeli vyšší kn?ží i velekn?z. Jejich autorita byla velice úzce provázána s chrámem a s politickou mocí, kterou podporovali. ?asto bývali rádci šlechty i král?. Po dobytí Jeruzaléma a zni?ení chrámu ?ímany tato skupina mizí.
- Motivace saduce? — p?išli s hotovým názorem. Necht?jí se dozv?d?t pravdu, jenom si potvrdit sv?j postoj ?i ješt? lépe — Ježíše nachytat, zpochybnit jeho autoritu a názory. To je téma, které d?ti i my zažíváme i dnes — lidi, kte?í zdánliv? cht?jí mluvit o ví?e, ale ve skute?nosti cht?jí jenom vyjád?it názor, jak je to k?es?anství nemožné, nelogické a p?ekonané. Je možné navázat tím, jaké t?eba otázky d?ti dostávají ve svém okolí, od svých spolužák?, kamarád? a pokusit se najít n?jaké ?ešení.
- Vzk?íšení — možná nám p?ipadne zvláštní, že saduceové jsou kn?ží, a p?esto nev??í ve vzk?íšení. P?edstava toho, co bude po smrti, se v Izraeli vyvíjela. Víra Izraelc? je zam??ena k tomuto sv?tu a k životu. Známý je nap?. žalm 115 — „Mrtví nechválí už Hospodina, nikdo z t?ch, kdo sestupují v ?íši ticha.“ To je d?ležité. Proto v judaismu i v k?es?anství hraje velkou roli pé?e o toto stvo?ení, spravedlnost, svoboda, požehnání už na tomto sv?t?. Má cenu se zasazovat o dobré v?ci, prom??ovat sebe i pom?ry ve svém okolí. Jedním z vrchol? tohoto postoje je zv?st o inkarnaci, kdy B?h sám považuje náš sv?t za natolik d?ležitý, že do n?j vstupuje osobn?. Je to tedy jedna z charakteristik Izraelc?, jde o jeho svéráz, nikoliv o nedostate?nost. Nápadn? to vyvstane t?eba ve srovnání s náboženstvím starého Egypta, ve kterém r?zné teorie o posmrtném život?, návody jak jednat, na co se p?ipravit, tvo?í velmi významnou roli. V Izraeli však víra ve vzk?íšení nevyr?stala z r?zných spekulací, ale ze vztahu k Bohu. Z d?v?ry, že Boží v?rnost, láska a milosrdenství p?ekoná i hranici tohoto života. V jakýchsi náznacích o tom vypovídá t?eba žalm 23: „I když p?jdu roklí šeré smrti, nebudu se bát ni?eho zlého, vždy? se mnou jsi ty. Tvoje berla a tvá h?l m? pot?šují.“ A vlastn? i ten zmín?ný žalm 115, který rozši?uje perspektivu d?v?ry, kon?í t?mito slovy: „Avšak my budeme

Hospodinu dobro?e?it nyní i nav?ky.“

- Levirátní zákon — saduceové argumentují ustanovením z Dt 25,5–6. Levir znamená latinsky švagr, hebrejsky je toto ustanovení zváno jibum. Jde o to, že každá izraelská rodina m?la v zemi zaslíbené p?id?lený podíl, aby nikdo nebyl bezdomovcem. V p?ípad? bezd?tnosti by tento podíl nem?l komu p?ipadnout. Bratr proto mohl svému zem?elému bratru zplodit d?dice. V saducejském p?íb?hu by v p?ípad? narození dít?te poslednímu z bratr? bylo toto dít? paradoxn? d?dicem všech šesti bratr? jenom ne jeho.
- Ježíšova argumentace — Ježíš svou odpov?? rozd?lí do dvou ?ástí. V první p?irovnává vzk?íšeného ?lov?ka k and?lu. Pozemská m??ítka, pozemská agenda se nedají mechanicky p?enést na nebeské pom?ry. Pro saduceje je to provokace, protože nev??ili ani v and?ly.
- V druhé ?ásti odpov?di se opírá o Boží p?ívlastek — Hospodin — B?h Abraham?v, Izák?v a Jákob?v. Je to odpov?? nep?ímá, ale vychází ze samého st?edu víry Izraelc?, kte?í takto o Bohu mluvili. A hlavn? — B?h sám se takto p?edstavuje Mojžíšovi v klí?ovém okamžiku zjevení u ho?ícího ke?e. I když se tato odpov?? p?ímo netýká vzk?íšení (stejn? jako otázka saduce?), odkazuje k Bohu, který sám sebe definuje vztahem k t?m, kte?í ho následují, vztahem ke svému lidu. Práv? tento vztah nem?že být narušen ani smrtí. P?esto Ježíš nep?ekro?í pomyslnou spekulativní hranici, protože vzk?íšení není záležitostí našich p?edstav, ale stojí a padá s naším vztahem k Hospodinu. Proniknout dál nám není dáno, ale ani to nemá smysl, protože pokud ?lov?k nežije v této d?v??e, žádné u?ení ani p?edstava o posmrtném život? ho nezachrání ani mu nepom?že.

Poznámky k tématu období

Otázku smrti lze dob?e zpracovat ve vztahu k t?m, které jsme m?li rádi a kte?í zem?eli. Zpracování by se n?jak mohlo dotknout našich vzpomínek, našeho vztahu k nim, který p?etrvává, i když jsou nám vzdálení a nedostupní.

Úskalí

Úskalí vidím v tom, že je vypráv?ní málo ak?ní. Je to rozhovor, nikoliv p?íb?h, navíc argumentace saduce? je nám dnes už málo srozumitelná. Ježíšova odpov?? m?že být pro d?ti abstraktní.

Dalším úskalím mohou být naše všelijaké p?edstavy o vzk?íšení ?i posmrtném život?. Ty se však pokouší narušit p?íb?h sám. Nicmén? d?tem, zvlášt? mladším, je pot?eba nabídnout n?jaký jiný konkrétní obraz, který by byl p?im??ený rámci Ježíšova zv?stování — nap?. n?jaký obraz, který znázorní d?v?ru a otev?enost.

Odkazy

Obrázek rozhovoru se saducei — http://goo.gl/SDYNb7, r?zné obrázky vzk?íšení — http://goo.gl/k2bGey, znázorn?ní d?v?ry — http://goo.gl/OxG8ty

---

Pro d?ti

Pro p?edškolní d?ti

Katecheta p?ipraví pro d?ti „bludišt?“. Po místnosti se rozmístí r?zné p?edm?ty, do kterých d?ti mohou vrazit, p?evrhnout je. D?ti se zavázanýma o?ima dostanou postupn? za úkol projít toto bludišt?. Na konci si sundají šátek a zjistí napáchané škody.

Potom se p?edm?ty znovu postaví, ale tentokrát je vezme za ruce pr?vodce — v?tší dít? nebo dosp?lý. Díky tomu, že nebyly samy, projdou bez úhony.

Vyprávíme, ptáme se, diskutujeme:

Co všechno už umíte a d?íve jste neum?li? S ?ím naopak pot?ebujete pomoci? Na koho spoléháte, když si s n ??ím nevíte rady?

Následující p?ekážky mohou být doprovázeny dramatizací. D?ti mohou podlézat, p?elézat, pomáhat si. Nebo m?žeme ukazovat obrázky r?zných p?ekážek a d?ti budou samy p?emýšlet, jak takovou p?ekážku p?ekonat.

Když si s n??ím nevíme rady, je to jako p?ekážka na cest?. N?které p?ekážky m?žeme obejít. Jiné p?elezeme. Další se dají odsunout. ?ím je ?lov?k v?tší a moud?ejší a siln?jší, tím více p?ekážek umí zvládnout. Ale n?kdy jsou ty p?ekážky tak velké, že pot?ebujeme pomoc. Druhý nám m?že dát „stoli?ku“, abychom p?elezli n ?co vysokého. M?že nám dob?e poradit. M?že nás t?eba povzbudit, abychom to nevzdali.

S t?mi p?ekážkami po cest? nám pomáhá i Pán B?h. Ukazuje nám cestu. Pomáhá, abychom nezabloudili. N?které p?ekážky odvaluje. Jindy nám dává sílu je p?ekonat. N?kdy m?že být takovou p?ekážkou jáma a on nám podá ruku, abychom vylezli.

Díky p?ekážkám se u?íme. Jednak jak je p?ekonat a jednak zjistíme, kdo je skute?ný p?ítel, na koho se m?žeme spolehnout, protože nám s nimi pom?že. Poznáváme i Pána Boha, který nás p?ed žádnou p?ekážkou neopustí.

Ale jednou cesta každého ?lov?ka skon?í. S tím si nikdo z nás neporadí. Ani se tomu nem?žeme vyhnout. V ??íme ale, že je tu pr?vodce, který s námi je i na konci naší cesty, na konci života. Nevíme, jak to bude vypadat. Víme ale, že nás doprovodí. Že pro n?j ani náš konec není p?ekážka, se kterou by si nev?d?l rady.

Pom?cky: Šátky, r?zné p?ekážky nebo obrázky p?ekážek.

Pro mladší d?ti

Motivace

Co se stane s ?lov?kem po smrti? Zkuste využít r?zné p?edstavy z knížek, film?, pohádek. Jaké p?edstavy máme my? Je n?kdo, koho jste m?li rádi a on um?el? Vzpomínáte na n?j n?jak, chodíte t?eba na h?bitov?

Vypráv?ní

Když Ježíš p?išel p?ed Velikonocemi do Jeruzaléma, p?icházeli za ním r?zní lidé. N?kte?í cht?li pomoc. Jiní kladli otázky.

Jedni z nich si ?íkali saduceové. Sloužili v chrámu jako kn?ží. Tvrdili, že se tak jmenují už od pradávných dob, od kn?ze Sádoka, který žil už za krále Davida a Šalomouna. Jiní tvrdili, že je to od slova cadikím — spravedliví. Z Bible uznávali jenom p?t knih Mojžíšových. Nev??ili ve vzk?íšení. Tvrdili, že se o n?m v Mojžíšových knihách nic nepíše.

P?išli za Ježíšem, aby mu položili otázku. Ale odpov?? je vlastn? nezajímala. Cht?li Ježíše jenom znemožnit a zesm?šnit.

Vymysleli si k tomu zvláštní p?íb?h. ?íkali: „V Mojžíšov? zákon? je napsáno, že když n?kdo zem?e a nemá d ?ti, vdovy se má ujmout bratr zem?elého a vezme si ji za manželku. U nás bylo sedm brat?í. První bratr zem?el a s jeho ženou se oženil druhý. Ale ten také zem?el a tu ženu si vzal t?etí. A tak to šlo dál, až zem?eli všichni, jeden po druhém. Ale ta žena byla postupn? manželkou všech sedmi. Ale pokud budou všichni vzk?íšeni, komu z nich bude ta žena pat?it?“ Cht?li tak Ježíše p?ivést do úzkých a ukázat, jak je nesmyslné v??it ve vzk?íšení.

Ježíš jim ale odpov?d?l: „Vy si myslíte, že znáte Bibli, ale neznáte ji. Myslíte si, že jste poznali, co B?h m?že a nem?že, ale neznáte jeho skute?nou moc. B?h m?že ?lov?ka vzk?ísit z mrtvých. Vzk?íšení není pokra?ování nyn?jšího života. Po vzk?íšení nebudou lidé žít stejným zp?sobem jako tady na sv?t?. Nebudou se ženit a vdávat. Koho B?h vzk?ísí, ten se nevrátí do pozemských starostí a svazk?, ale vstoupí do úpln? nového života.“

A pak jim p?ipomn?l, že Hospodin promluvil k Mojžíšovi z ho?ícího ke?e. To bylo dlouho po smrti Abrahama, Izáka i Jákoba. Ale Hospodin tehdy Mojžíšovi ?ekl: „Já jsem B?h tvého otce, B?h Abraham?v, B?h Izák?v a B?h Jákob?v.“ Pro nás jsou mrtví, ale u Pána Boha jsou všichni živí. On p?ece není Bohem mrtvých, nýbrž živých, nebo? p?ed ním jsou všichni živi.

Nevíme, jak to bude po smrti vypadat. Ani Ježíš nám o tom víc ne?ekl. Ale zakusili jsme, že B?h je v?rný a nic nem?že zrušit jeho v?rnost a lásku. I ve smrti mu pat?íme a nikdo nás nem?že vyrvat z jeho ruky. Stejn? tak jako mu smrt nemohla vzít Abrahama, Izáka ani Jákoba. Hospodin je naším Bohem nav?ky.

Pro n?koho je to málo. Cht?l by mít n?jakou p?esn?jší p?edstavu. Odedávna si lidé vytvá?eli r?zné obrazy toho, jak to bude vypadat po smrti. Takové obrazy nám Bible nedává. Ale u?í nás spoléhat na Boha. Asi tak jako když jdete s tátou na výlet a v??íte mu, že ví, kam jde, a že vás nenechá v lese. Tahle d?v?ra je nakonec to nejd?ležit?jší, co nás m?že vést v život? i ve smrti.

Výklad se dá dále rozši?ovat ve vztahu k našim blízkým, kte?í zem?eli — aktivita je nazna?ená v kapitole P?esah.

Pro starší d?ti

D?ti si p?e?tou text rozpravy Ježíše se saduceji. Vysv?tlíme, kdo to byl saducej a co to bylo levirátní právo.

Už jste n?kdy dostali otázku, kterou vás cht?l n?kdo shodit, protože chodíte do kostela, protože v??íte? Jaké otázky jste t?eba dostali?

Odpov?d?l podle vás Ježíš uspokojiv?? O ?em jeho odpov?? vypovídá?

Saduceové mají mechanické p?edstavy. Cht?jí popsat vzk?íšení svými zkušenostmi, lidskou logikou. Ale vzk?íšení není otázkou rozumových úvah, spekulací, b?žné logiky. Pozemské zkušenosti se nedají vztáhnout k posmrtnému životu. Ten, kdo je vzk?íšený, vstupuje do nového života, do nové reality.

Vzk?íšení z?stává „jenom“ v rovin? d?v?ry. Je to stejná d?v?ra, jakou m?žeme zakoušet i dnes. D?v?ra v Boha, který nás neopouští v žádné životní situaci. Ani smrt nás nem?že vyrvat z jeho ruky. Smrtí kon?í t?lo i duše ?lov?ka. Ale Bohu se ztratit nem?žeme.

Na k?íži jsme poznali Boží lásku, která nás neopouští ani ve smrti. Ve vzk?íšení jsme poznali Boží moc, která nedopustí, aby tato láska zanikla.

K rozší?ení vypráv?ní m?žete využít text pro st?ední v?k.

Výklad se dá dále rozši?ovat ve vztahu k našim blízkým, kte?í zem?eli — aktivita je nazna?ená v kapitole P?esah.

P?esah

Zkušenost smrti dá využít pro vztah k blízkým lidem, které jsme m?li rádi a kte?í už zem?eli, nebo i k nám samým. Na velký arch papíru napíšeme v?tu: *Já jsem B?h Abraham?v, Izák?v i Jákob?v*. D?ti budou na malé papírky psát svoje jména, jména svých blízkých, svých blízkých, kte?í zem?eli, p?ípadn? dalších biblických postav.

Druhá aktivita spo?ívá v tom, aby d?ti napsaly nebo vyslovily jméno n?koho, kdo zem?el. ?eknou jednu v?tu, jak si toho ?lov?ka pamatují a p?i každé takové vzpomínce se m?že zapálit jedna ?ajová sví?ka.

D?ti si napíšou na papírky jména t?ch, se kterými nem?žou z r?zných d?vod? být. Papírky se p?e?tou a odevzdají v modlitb?. Samotné papírky je pak možné p?ilepit na k?íž nebo složit pod n?j. V Bohu jsou tu vlastn? s námi.

Liturgie

Písn?

Kde, Pane, jsi (Svítá 143); *Kdo bude v nebi žít* (Svítá 145); *Neboj se* (Svítá 154); *Kristus je má síla* (EZ 648); *Hrad p?epevný jest Pán B?h náš* (EZ 189); *Ochra?uj mne, Bože silný* (EZ 202)

Biblický text k zapamatování

Pán Ježíš ?íká: Vaše srdce a? se nechv?je úzkostí! (Jan 14,1a)

Modlitba

Hospodine, d?kujeme ti, že se na tebe m?žeme spolehnout. Víme, že nás provázíš v r?zných t?žkostech a problémech. V??íme, že budeš s námi i na konci našeho života.

Bože, v??íme, že ty jsi Bohem živých a že s tebou žijí i ti, které jsme m?li rádi, ale už tu s námi nejsou. Amen.

Odkaz na píse?
Kde, Pane, jsi (SV143)
Kdo bude v nebi žít (SV145)
Neboj se (SV154)
Kristus je má síla (EZ648)
Hrad p?epevný jest Pán B?h náš
Ochra?uj mne, Bože silný, spoléhám na tebe jen
Cílová skupina
Starší školní
P?edškolní
Mladší školní
Katechetické cykly
Církevní rok
Biblický odkaz (kat)
Lukáš 20,27–40
Žalmy 23
Jan 14,1–6
Zjevení 21